

САВЕЗ САМОСТАЛНИХ СИНДИКАТА СРБИЈЕ

Одељење за економска и социјална питања

**ПРИКАЗ
ОСНОВИХ МАКРОЕКОНОМСКИХ ПОКАЗАТЕЉА
У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ У 2008. И 2009. ГОДИНИ**

/Саопштење бр. 9/09 од 03.11.2009. године/

Београд, новембар 2009. година

**Приказ основних макроекономских показатеља
у Републици Србији у 2008. и 2009. години**

Ред.бр.	ПОКАЗАТЕЉИ	ПЕРИОД	ВРЕДНОСТ
1	2	3	4
1.	Просечне бруто зараде	Септембар 2009.	
1.1.	Укупно		43.577 дин
1.2.	Привреда		40.114 дин
1.3.	Ванпривреда		51.069 дин
2.	Просечне нето зараде	Септембар 2009.	
2.1.	Укупно		31.319 дин
2.2.	Привреда		28.939 дин
2.3.	Ванпривреда		36.469 дин
	Просечне нето зараде у РС - децембар	2001. - 2008.	
	- 2001. година		8.456 дин
	- 2002. година		11.555 дин
	- 2003. година		14.528 дин
	- 2004. година		17.346 дин
	- 2005. година		22.079 дин
	- 2006. година		28.267 дин
	- 2007. година		34.471 дин
	- 2008. година		38.626 дин
3.	Минимална (нето) зарада		
3.1.	Минимална зарада	Децембар 2007.	10.668,00 дин
3.2.	Минимална зарада	Децембар 2008.	13.572,00 дин
3.3.	Минимална зарада нето по радном часу	Јан/Јун 2008.	70,00 дин
3.4.	Минимална зарада нето по радном часу	Јул/Дец 2008.	78,00 дин
3.5.	Минимална зарада нето по радном часу	Јан/Дец 2009.	87,00 дин
3.6.	Месечни износ минималне зараде 174 ч.	Јан/Дец 2009.	15.138,00 дин
4.	Запосленост	Август 2009.	
4.1.	Број запослених лица		1.835.250
4.2.	У предузећима, установама, задругама и организацијама		1.403.612
4.3.	Приватни предузетници, лица која самостално обављају делатност и запослени код њих		431.638
5.	Незапосленост	Септембар 2009.	
5.1.	Број незапослених лица		737.160
5.2.	- Жена		393.094
5.3.	- Мушкараца		344.066
5.4.	Стопа незапослености		26,54%
6.	Број незапослених према дужини чекања на запослење - (највеће учешће) (у %)	Септембар 2009.	
6.1.	До 3 месеца		11,71%
6.2.	од 1 – 2 године		16,34%
6.3.	од 3 – 5 година		12,87%
6.4.	од 5 – 8 године		11,18%
6.5.	Преко 10 година		9,48%
6.6.	Преко 12 месеци		62,88% (463.533 лица)

7.	Број незапослених према старости (највеће учешће)	Септембар 2009.	
7.1.	од 25 – 29 година		12,80%
7.2.	од 30 – 34 година		12,58%
7.3.	од 35 – 39 година		11,97%
7.4.	Од 45 - 49 година		12,02%
7.5.	од 50 – 54 година		12,00%
8.	Индекси цена на мало	Окт 09./ Сеп 09.	Окт 09./ Дец 08.
8.1.	Република Србија	99,9	109,3
8.2.	Централна Србија	99,8	109,8
8.3.	Војводина	100,1	107,9
8.4.	Београд	100,0	-
9.	Индекс потрошачких цена	Сеп 09./ Авг 09.	Сеп 09./Дец 08.
9.1.	Република Србија	100,3	106,2
10.	Индекси трошкова живота	Окт 09./ Сеп 09.	Окт 09./ Дец 08.
10.1.	Република Србија	99,8	105,8
10.2.	Централна Србија	99,8	105,9
10.3.	Војводина	99,9	105,6
10.4.	Београд	100,1	-
11.	Потрошачка корпа	Август 2009.	
11.1.	Просечна		36.178,13 дин
11.2.	Минимална		23.138,20 дин
11.3.	Просечна потрошачка корпа - децембар	2001.- 2008.	
	- 2001. година		16.321,52 дин
	- 2002. година		16.886,64 дин
	- 2003. година		17.820,83 дин
	- 2004. година		20.745,94 дин
	- 2005. година		20.468,16 дин
	- 2006. година		26.211,12 дин
	- 2007. година		30.109,68 дин
	- 2008. година		33.573,10 дин
11.4.	Минимална потрошачка корпа- децембар	2001.- 2008.	
	- 2001. година		9.787,58 дин
	- 2002. година		10.383,52 дин
	- 2003. година		10.978,97 дин
	- 2004. година		12.640,38 дин
	- 2005. година		15.343,86 дин
	- 2006. година		16.262,17 дин
	- 2007. година		18.991, 52 дин
	- 2008. година		21.298,22 дин
12.	Најнижа месечна основица доприноса за обавезно социјално осигурање	од 1.августа 2009. године	15.482,00 дин

1. Индекси индустријске производње, по подручјима, 2009.

	Учешће у производњи, 2008	Ø2008=100			IX 2009 IX 2008	I-IX 2009 I-IX 2008
		VIII	IX	IX		
РЕПУБЛИКА СРБИЈА						
<i>Индустрија укупно</i> ¹⁾	100,0	85,0	95,3	84,1	93,7	85,0
Вађење руда и камена	6,2	108,6	97,1	92,5	93,5	94,5
Прерађивачка индустрија ¹⁾	75,5	80,8	95,2	80,2	91,4	80,6
Произв. и дистр. ел. енергије, гаса и воде	18,3	94,3	94,9	97,3	105,1	100,5
Централна Србија						
<i>Индустрија укупно</i>	100,0	88,6	95,9	86,1	96,1	85,7
Вађење руда и камена	6,1	98,0	100,3	89,6	95,2	92,6
Прерађивачка индустрија	66,7	85,0	95,6	80,8	92,4	79,3
Произв. и дистр. ел. енергије, гаса и воде	27,2	95,5	95,9	98,2	106,8	100,9
Војводина						
<i>Индустрија укупно</i>	100,0	78,2	94,1	80,5	89,5	83,5
Вађење руда и камена	6,4	127,6	91,3	97,6	90,3	97,8
Прерађивачка индустрија	92,0	75,2	94,8	79,5	90,0	82,5
Произв. и дистр. ел. енергије, гаса и воде	1,6	53,5	62,5	69,0	58,2	86,5

¹⁾ За септембар 2009. године урађена је оцена индустријске производње малих предузећа која се не обухватају редовним статистичким истраживањем индустрије. Оцена је урађена на основу узорка. Кад би се укључила оцена индустријске производње за мала предузећа, тада би индекс индустријске производње септембар 2009. године/просек 2008. године за укупну индустријску производњу износио 94,4 а за прерађивачку индустрију тај индекс износио би 94,1.

На дан: 1.10.2009.

- у 000 евра

13.	Приватизација 2002-2009	Бр. фирми	Број запосл.	Књигов. вредност	Продајна цена	Инвести ције	Соц. програма
13.1.	Тендери	107	83.127	934.565	1.205.847	1.144.144	276.689
13.2.	Аукција	1.700	141.561	1.083.956	1.079.103	226.641	
13.3.	Тандер+аукција	1.807	224.688	2.018.521	2.284.950	1.370.785	276.689
13.4.	Тржиште капитала	547	131.630	566.420	586.353	5.902	
13.5.	Укупно	2.493	356.318	2.584.941	2.871.303	1.376.687	276.689
13.6.	Раскиди уговора						
	Аукција	424	44.438	247.581	305.870	55.011	
	Тендер	22	14.547	86.247	479.060	155.663	2.042
	Укупно	446	58.985	333.828	784.930	210.674	2.042

14.	Пензије	Август 09.	
14.1.	Број корисника пензија (укупно)		1.592.548
14.2.	Број корисника пензија - запослени		1.315.092
14.3.	Број запослених на једног пензионера		1,2
14.4.	Просечна пензија за запослене		21.708,00 дин
14.5.	Просечна пензија за самосталне делатности		21.269,00 дин
14.6.	Просечна пензија за пољопривреднике		8.141,00 дин
14.7.	Најнижи износ пензије - запослени	Август 09.	11.088,23 дин
14.8.	Највиши износ пензије (нови Закон)		102.767,10 дин
14.9.	% учешћа просечне пензије у просечној заради	2001. – 2008.	
	- 2001. година		90,41%
	- 2002. година		72,99%
	- 2003. година		70,45%
	- 2004. година		67,89%
	- 2005. година		66,79%
	- 2006. година		61,76%
	- 2007. година		54,02%
	- 2008. година - запослени	Децембар 08.	56,00%
	- 2009. година - запослени	Август 09.	69,27%

Саопштење приредили: Др Рајко Косановић, мр Сања Пауновић, дипл.ек. Љубан Жигмунд
Е-маил: rajko.kosanovic@sindikat.rs; sanja.paunovic@sindikat.rs Тел: 3335-177

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ ОСНОВНА МАКРОЕКОНОМСКА КРЕТАЊА У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ

1. ЗАРАДЕ

Просечна зарада у Републици Србији, исплаћена у септембру 2009. године, износи 43577 динара и номинално је на истом нивоу као и просечна зарада исплаћена у августу 2009., док је реално мања за 0,3%.

Просечна зарада без пореза и доприноса у Републици Србији, исплаћена у септембру 2009. године, износи 31319 динара. У односу на просечну зараду без пореза и доприноса исплаћену у августу 2009. године, номинално је мања за 0,1%, а реално је мања за 0,4%.

Септембар 2009.

- Просечна зарада у Републици Србији, исплаћена у септембру 2009. године, у односу на просечну зараду исплаћену у септембру 2008. године, номинално је већа за 6,3%, а реално је мања за 0,9%.
- Просечна зарада без пореза и доприноса у Републици Србији, исплаћена у септембру 2009. године, у односу на просечну зараду без пореза и доприноса исплаћену у септембру 2008. године, номинално је већа за 6,4%, а реално је мања за 0,8%.

Период јануар - септембар 2009.

- Просечна зарада у Републици Србији, исплаћена у периоду јануар - септембар 2009. године, у односу на просечну зараду исплаћену у периоду јануар - септембар 2008. године, номинално је већа за 10,0%, а реално је већа за 1,3%.
- Просечна зарада без пореза и доприноса у Републици Србији, исплаћена у периоду јануар – септембар 2009. године, у односу на просечну зараду без пореза и доприноса исплаћену у периоду јануар - септембар 2008. године, номинално је већа за 10,1%, а реално је већа за 1,4%.

2. ЦЕНЕ НА МАЛО И ТРОШКОВИ ЖИВОТА

Цене на мало роба и услуга у Републици Србији у октобру 2009. године у просеку су ниже за 0,1% у односу на претходни месец (цене роба су у просеку ниже за 0,2%, а цене услуга више за 0,1%). У октобру 2009. године у односу на исти месец 2008. године цене на мало су повећане за 8,0% а у односу на децембар 2008. повећане су за 9,3%.

Трошкови живота у Републици Србији у октобру 2009. године у односу на претходни месец у просеку су нижи за 0,2%. У октобру 2009. године у односу на исти месец 2008. године трошкови живота су повећани за 5,0% а у односу на децембар 2008. повећани су за 5,8%. Разлика између индекса цена на

мало и индекса трошкова живота је последица различитог утицаја раста цена појединих артикала на формирање ових индекса.

Посматрано по групама производа у октобру 2009. године у односу на претходни месец:

- цене **пољопривредних производа** ниже су за 1,2%. На формирање овог индекса утицало је сезонско померање цена поврћа и воћа. Забележене су и ниже цене рибе и јаја,
- цене **индустијско прехранбених** производа у просеку су ниже за 0,1% забележене ниже цене јестивог уља и брашна,
- цене **пића** у просеку су повећане за 0,1%,
- цене **дувана** су остале непромењене,
- цене **индустијско непрехрамбених** производа у просеку су ниже за 0,2%. У овој групи производа забележен је пад цена деривата нафте док су цене осталих производа мировале,
- цене **услуга** у просеку су повећане за 0,1%.

3. ИНДУСТРИЈСКА ПРОИЗВОДЊА

Индустријска производња у Републици Србији, у септембру 2009. године, мања је за 6,3% у односу на септембар 2008. године, а у односу на просек 2008. године мања је за 4,7%. У периоду јануар - септембар 2009. године у односу на исти период 2008. године остварен је пад индустријске производње од 15,0%.

Посматрано **по секторима**, у септембру 2009. године, у односу на исти месец 2008. године забележена су следећа кретања:

- сектор Прерађивачка индустрија - **пад** од 8,6%,
- сектор Вађење руда и камена - **пад** од 6,5%,
- сектор Производња и дистрибуција електричне енергије, гаса и воде - **раст** од 5,1%.

Подаци о индустријској производњи - **по наменским групама**, у септембру 2009. године, у односу на септембар претходне године, показују да је дошло до **пада** у производњи:

- трајних производа за широку потрошњу, за 19,9%,
- капиталних производа, за 10,4%,
- нетрајних производа за широку потрошњу, за 8,9%,
- интермедијарних производа, осим енергије, за 6,4%, док је **раст** забележен код:
- енергије, за 1,3%.

Обим индустријске производње у септембру 2009. године у односу на септембар 2008. године бележи:

пад код 19 области (учешће у структури индустријске производње – 63%), **раст** код 10 области (учешће у структури индустријске производње – 37%).

Највећи утицај на пад индустријске производње у септембру 2009. године, у односу на септембар 2008. имале су: Производња прехранбених производа, Производња хемикалија и хемијских производа, Производња

намештаја, Производи од гуме и пластике и Производња машина и уређаја, осим електричних.

Највећи утицај на пад индустријске производње у првих девет месеци 2009. године у односу на исти период претходне године имале су: Производња основних метала, Производња хемикалија и хемијских производа, Производња прехранбених производа, Производња намештаја, и Производња производа од гуме и пластике.

Десезонирани индекс индустријске производње за септембар 2009. у односу на август 2009. године показује да је за индустрију - укупно остварен раст индустријске производње од 3,1%, а за Прерађивачку индустрију раст од 4,5%.

Десезонирани индекс индустријске производње за септембар 2009. године, у односу на просек 2008. године, за индустрију - укупно, показује да је остварен пад од 9,1%, а за Прерађивачку индустрију пад од 12,7%.

Производња малих предузећа (број запослених мањи од 50) која нису обухваћена редовним статистичким истраживањем прати се на узорку изабраних јединица из сектора прерађивачке индустрије. Када се укључи оцена индустријске производње малих предузећа из узорка, индустријска производња у септембру 2009. године, у односу на просек 2008. године, код укупне индустријске производње мања је за 5,6%, а код Прерађивачке индустрије мања је за 5,9%.

4. СПОЉНОТРГОВИНСКА РАЗМЕНА

Укупна спољнотрговинска робна размена Републике Србије за период јануар-септембар 2009. године износи:

- 17073,3 милиона долара - пад од 35,9% у односу на исти период претходне године;

- 12487,4 милиона евра - пад од 28,5% у односу на исти период претходне године.

Извезено је робе у вредности од **5971,3 милиона долара**, што чини смањење од 31,1% у односу на исти период претходне године, а **увезено** за **11102,0 милиона долара**, што је мање за 38,2% у односу на исти период претходне године.

Извоз робе, изражен у **еврима**, имао је вредност од **4358,3 милиона**, што чини смањење од 23,4% у односу на исти период претходне године. **Увоз робе**, имао је вредност од **8129,1 милиона**, што је мање за 31,0% у односу на исти период прошле године.

Дефицит износи **5130,7 милиона долара**, што чини **смањење од 44,8 %** у односу на исти период претходне године. Дефицит изражен у еврима износи 3770,8 милиона, што чини смањење од 38,1 % у односу на исти период претходне године.

Покривеност увоза извозом, износи **53,8%** и већа је у односу на покривеност у истом периоду претходне године, када је износила 48,3 %.

5. БРУТО ДОМАЋИ ПРОИЗВОД

Реални пад БДП у другом кварталу 2009. године, у односу на исти период претходне године, износио је 4,0%.

У поређењу са истим периодом претходне године, реални пад бруто домаћег производа у првој половини 2009. године, износио је 4,1%.

Посматрано по активностима, у другом кварталу највећи пад забележен је у: сектору прерађивачке индустрије, 20,0%, сектору грађевинарства, 16,1%, сектору хотела и ресторана, 11,8%, сектору вађења руде и камена, 9,0% и сектору трговине, 8,0%. Највећи раст забележен је у: сектору саобраћаја, 7,5% и сектору финансијског посредовања, 5,9%.

Највећи допринос негативној стопи раста БДП, од 4,0%, у другом кварталу имали су: сектор прерађивачке индустрије, сектор трговине и сектор грађевинарства. Ублажавању пада БДП допринели су: сектор саобраћаја, сектор финансијског посредовања и сектор осталих услуга.

6. ЗАПОСЛЕНОСТ

У августу 2009. године, било је запослено 1.835.250 лица, од којих 1.403.612 у предузећима, установама, задругама и организацијама, а 431.638 у приватном предузетништву (они који самостално обављају делатност и запослени код њих). У односу на јули месец 2009. године, број запослених је смањен за 6.899 лица, а у односу на август месец 2008. године, број запослених је смањен за 162.432 лица (8,14%).

Код Националне службе за запошљавање је на крају септембра 2009. године, регистровано 816.057 лица, од којих је 737.160 спадају у категорију незапослених.

У септембру 2009. године, на тржишту рада је 34.621 новопријављених лица на евиденцији, од којих 19.324 претходно било у радном односу, односно који су остали без посла.

Од незапослених лица која траже запослење, 53,32% су жене.

7. ПРИВАТИЗАЦИЈА

Закључно са октобром 2009. године, у Републици Србији је приватизовано 2.493 предузећа, у којима је запослено 356.318 лица. Књиговодствена вредност наведених предузећа износи 2.584.941.000 евра, с тим што је постигнута продајна цена од 2.871.303.000 евра. Укупна вредност инвестиционог програма је 1.376.687.000 евра, а за социјалне програме је предвиђено 276.689.000 евра. Од наведеног броја предузећа, 218 је продато путем тендера, 2.418 на аукцијама и 1.042 на тржишту капитала.

Поред овога, код 22 предузећа продатих путем тендера, су раскинути купопродајни уговори (у њима је радило 14.547 запослена), књиговодствена вредност им је износила 86.247.000 евра, продајна цена 479.060.000 евра, инвестиције су требале да буду 155.683.000 евра, а социјални програм 2.042.000 евра.

Раскинути су купопродајни уговори код 424 предузећа продатих на аукцијама, у којима је запослено 44.438 лица. Књиговодствена вредност ових предузећа је износила 247.581.000 евра, продајна цена 305.870.000 евра, а инвестиције 55.011.000 евра.

8. ШТРАЈК

У протеклом периоду, у Републици Србији, у штрајку је било 40 предузећа, у којима је запослено 20.000 радника. Основни разлози за штрајк су били лоша приватизација и неисплаћене зараде.

Према подацима са којима располажемо, од 1. октобра 2009. године, штрајкују:

- „Др Лаза Лазаревић“ Београд , траже смену директора
- „Трајал“ Корпорација – Крушевац
- „Нопал“ - Бачка Паланка , 150 запослених
- „Нова Топличанка“ – Прокупље
- Запослени у предузећима из Куршумлије, који су радили у Подујеву
- „Гаково“ – Ниш

9. ПРЕГОВОРИ СА ММФ

У центру пажње наредних преговора представника ММФ-а и Владе Републике Србије, биће питања, као што је познато, која се тичу реформе јавног сектора у Републици Србији, односно питање смањења броја запослених у републичким и локалним органима и питање реформе пензијског и инвалидског осигурања у Републици Србији.

Став нашег Синдиката, када је реч о питању смањења броја запослених у републичким и локалним органима, јесте да је најављена рационализација неопходна, међутим да иста мора бити у складу са позитивним законским прописима, као и да критеријуми смањења броја запослених треба да буду транспарентни и објективни.

Када је о реформи пензијског и инвалидског осигурања реч, став ССС Србије је да се основни проблем налази у неплаћању доприноса за пензијско и инвалидско осигурање од стране великог броја послодаваца, што има за последицу веома висок дефицит Фонда ПИО. Основна залагања ССС Србије, када је о реформи система пензијског и инвалидског осигурања реч, тичу се измена у начину усклађивања пензија са растом зарада, начина усклађивања општег бода, одређивања доње границе висине просечне пензије у односу на просечну зарату, одређивање доњег износа најниже пензије, проблема имовине Фонда, и др.